

Loguške NOVICE

Logatec 16. XI. 1972 — Št. 8

GLASILO KOLEKTIVA KOMBINATA LESNE INDUSTRIJE — LOGATEC

Ob našem prazniku

Pred 29 leti so se v bosanskem mestecu Jajce zbrali predstavniki jugoslovanskih narodov, da bi tudi formalno postavili temelje novi državi in državnosti.

Tedaj je minevalo poltretje leto, odkar so se napredne sile združile v boj proti okupatorju in njegovim pomagačem. V tem času so narodi Jugoslavije dosegli odločilne uspehe v notranjem in zunanem političnem oziru. Bolj ko je sovražnik pritiskal, bolj se je osvobodilno gibanje krepilo in združevalo okrog vrhovnega štaba in njegovega proslavljenega voditelja Tita. Povečalo se je osvobojeno ozemlje in izboljšala preskrba vojske, na drugi strani pa so v tujini priznali uspehe našega narodnoosvobodilnega boja in spregledali izdajalsko vlogo ubežne jugoslovanske »vlade«. Vsa ta dejstva so pred naše vodstvo postavila nove naloge: vse dosežke je bilo treba urediti in jih utrditi kot osnovo za nadaljnjo uspešnost narodnoosvobodilnega boja.

Tako se je sestal Protifašistični svet narodne osvoboditve na svojem II. zasedanju, da bi položil temelje državni ureditvi nove Jugoslavije. Prisotni so bili delegati iz skoraj vseh pokrajin in bivših teritorialnih območij. Slovenski narod so med drugimi predstavljali Boris Kidrič, Jaka Avšič, Josip Vidmar, Edvard Kardelj, Edvard Kocbek.

Na zasedanju so sprejeli več odlokov; najvažnejši od njih so tile:

— Odlok o vrhovnem zakonodajnem in izvršilnem narodnem predstavniškem zboru Jugoslavije in Nacionalnem komitetu osvoboditve Jugoslavije kot začasnima organoma vrhovne narodne oblasti v Jugoslaviji med narodno osvobodilno vojno,

— odlok, s katerim se tako imenovani vladi v zamejstvu odvzamejo pravice zakonite vlade Jugoslavije in kralju Petru II. Karađorđeviću prepoveduje vrnitev v domovino,

— odlok o zgraditvi Jugoslavije na federativnem načelu,

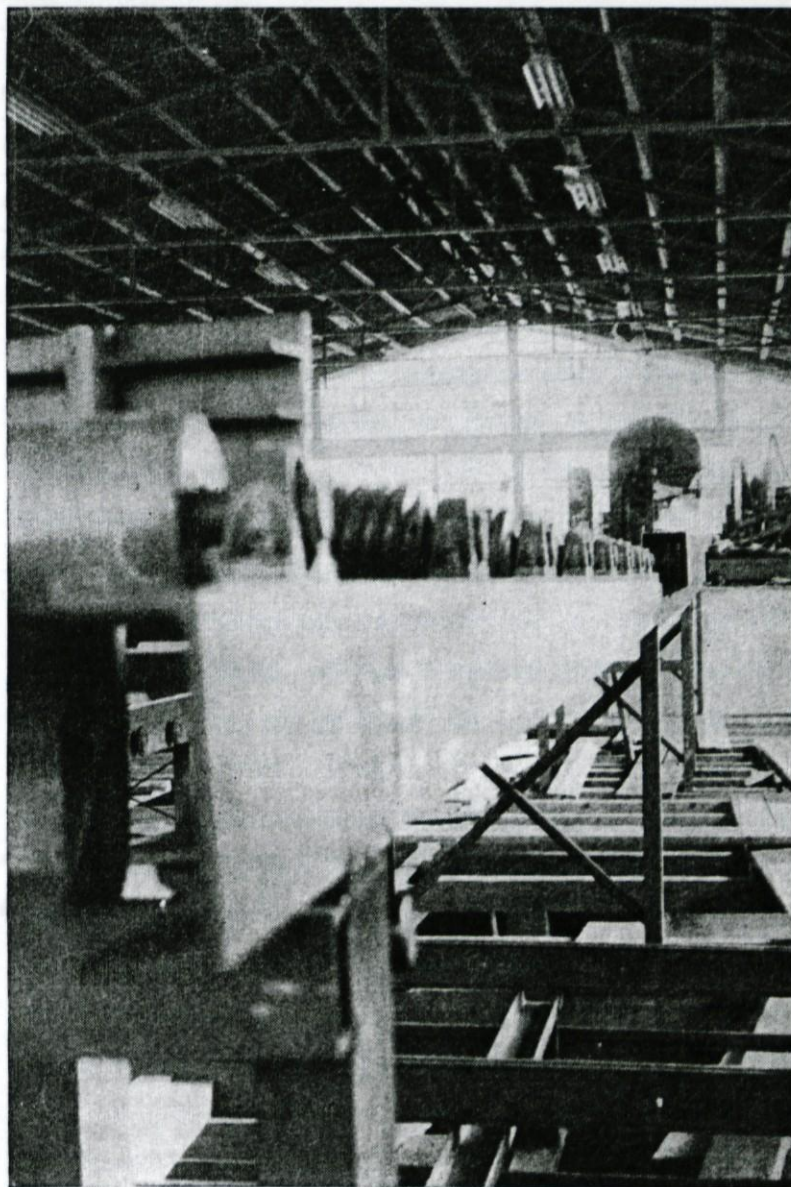
— odlok, s katerim se podeljuje Josipu Brozu-Titu naziv maršala Jugoslavije,

— odlok o priključitvi Slovenskega Primorja, Beneške Slovenije, Istre in hrvatskih jadranskih otokov k Jugoslaviji,

— odlok o ustanovitvi Državne komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev.

Tako so v eni noči položili temelje novi državi, ki je natanko 2 leti kasneje na III. zasedanju AVNOJ v Beogradu polno zaživele kot Demokratična federativna Jugoslavija.

Z zgodovinsko izredno pomembno samoodločbo so jugoslovanski narodi bratsko in enotno krenili pod idejnim vodstvom KPJ in maršala Tita na pot socialistične izgradnje.

Zagotovljena sredstva za rekonstrukcijo podjetja

Jugobanka je odobrila KLI kredit

Srednjeročni razvojni program podjetja, ki je bil sprejet do vključno 1975. leta, se uresničuje. Celotna investicijska vlaganja za programirano rekonstrukcijo podjetja so predvidena v osnovna sredstva v znesku 47 milijonov dinarjev. Glede na obsežno vrednost, je investicijski program z gledišča finančnih možnosti kot z gledišča proizvodno-tehnološkega postopka časovno razdeljen na tri tranše po vred-

nosti vlaganj od 1972. do vključno 1975. leta. Program investicijskih vlaganj za prvo tranšo za obdobje 1972/73 znaša 20 milijonov dinarjev, od tega: 16,5 milijona dinarjev za osnovna sredstva in 3,5 milijona dinarjev za obratna sredstva.

Finančna sredstva za realizacijo zastavljenega investicijskega načrta za obdobje 1972/73 ima podjetje v celoti zagotovljena iz naslednjih virov:

Kredit Jugobanke, odobren 19. 9. 1972 v znesku 10 milijonov di-

narjev, od tega: 6,5 milijona za osnovna sredstva z rokom odplačila na 5 let, in 3,5 milijona dinarjev za obratna sredstva z odplačilnim rokom 5 let in 6 mesecev.

Inozemski devizni kredit, odobren 12. 5. 1972 za izvoz strojne opreme v znesku 1.200.000 DM, kar znese v dinarski vrednosti 6,3 milijona dinarjev, z odplačilnim rokom 5 let in 6 mesecev, ob garanciji Jugobanke.

Preostali del do polne predračunske vrednosti investicijskega

programa za obdobje 1972/73 pa predstavlja udeležba podjetja.

Naložba teh sredstev bo v celoti usmerjena v povečanje in modernizacijo strojnih kapacitet finalne proizvodnje, drobnega in stavbnega pohištva, ter v izgradnjo nove prirezovalnice drobnega pohištva.

Z modernizacijo in izpopolnitvijo proizvodnih kapacitet bi se fizični in vrednostni obseg proizvodnje v finalnih obratih drob-

(Nadaljevanje na str. 5)

Sistem stalnega izobraževanja

Konec lanskega leta je Skupščina SR Slovenije sprejela resolucijo o osnovah kadrovske politike v SR Sloveniji.

Namen in cilj resolucije je dati delovnim organizacijam, sindikatom in drugim dejavnikom osnove za programiranje, dolgoročno in družbeno dogovorjeno usmerjanje gibanj na področju kadrovske politike, ki je vedno bolj bistven faktor za razvoj slovenske skupnosti.

Pred nami je zdaj naloga in obveza, kako v praksi uresničiti resolucijo o kadrovske politiki, kako in po kakšni poti priti v občini do družbenega dogovora na področju občinske kadrovske politike.

Uresničevanje osnov samoupravne kadrovske politike obvezuje vse organizacije združenega dela tudi v naši občini, družbeno-politične in interesne skupnosti, da v okviru svojih pristojnosti in na temelju samoupravnega sporazumevanja ter družbenega dogovarjanja zlasti:

1. zagotovijo v programih razširjene reprodukcije in v politiki delitve dohodka, da se bo delež za izobraževanje kadrov ter strokovno in družbenoekonomsko usposabljanje delovnih ljudi gibal v skladu z rastočimi kadrovske potrebe;

2. omogočijo tistim, ki ne izpolnjujejo pogojev, zahtevanih za določeno mesto, da si manjkajočo izobrazbo pridobe v roku, ki ga določijo samoupravni akti;

3. oblikujejo sistem stalnega izobraževanja, ki bo zagotovil vsem članom kolektiva ustrezne pogoje izobraževanja ob delu na vseh stopnjah v skladu z dolgoročnim programom kadrovske preobrazbe delovne organizacije itd.

Glede na kompleksnost kadrovske problematike in spoznanj, da je minil čas, ko smo lahko delili človeško življenje na obdobje, ko se je ta učil in pripravljaval na delo, in čas, ko je delal in uporabljal pridobljeno znanje, da nastopa nujnost permanentnega izobraževanja, v katerem šolska učilnica dobiva vse bolj vlogo usposabljanja mladine za učenje, čas ko se mora izobraževalni sistem prilagoditi času posameznika in revolucionarnim spremembam v tehnologiji in praksi ter zlasti nujnost enotne, dolgoročne, načrtovane in strokovne kadrovske politike, bi bilo treba razmisliti o bodoči kadrovske politiki v občini.

Temeljne organizacije združenega dela naj izdelajo in sprejmejo srednjeročne programe kadrovske politike, pri čemer mora biti poudarjeno in opredeljeno:

1. da bodo v samoupravne akte vnesle stimulacije za strokovno usposabljanje;

2. da bodo okrepile kadrovske službe;

3. da se članom kolektiva, ki ne izpolnjujejo pogojev za delo na delovnem mestu, omogoči pridobitev zahtevane izobrazbe;

4. da bodo v sistemizacijah ključnih delovnih mest in vodilnih delovnih mest uvedle, razen drugih pogojev, še družbeno-politično aktivnost itd.;

5. da bodo ustanovile medpodjetniške izobraževalne centre.

S samoupravnim sporazumom naj bi TOZD in druge organizacije združenega dela izločile del svojega dohodka na podlagi družbenega dogovora v posebej za to ustanovljen samoupravni občinski »SKLAD ŠTIPENDIRANJA«, za:

a) odstranjevanje materialne neenakosti v možnostih za izobraževanje,

b) usmerjanje mladine v študij deficitarnih poklicev,

c) strokovno in permanentno delo s štipendisti,

č) štipendiranje za postdiplomski študij itd.

Temeljne organizacije združenega dela naj bi se tudi sporazumele in dogovorile z interesnimi skupnostmi ter pristojnimi zavodi o organiziranem in enotnem vključevanju osnovne šolske mladine in drugih šolarjev v delo in delovno okolje v času proizvodne prakse oziroma počitniškega dela, ki mora postati sestavni del sistematične kadrovske politike v občini.

Proizvodna praksa mora biti organizirana tako, da se vključuje v vzgojno izobraževalni proces pri formiranju osebnosti mladega človeka. Neizenačeni materialni pogoji za vzgojo in varstvo predšolskih otrok povzročajo, da je dokajšnje število otrok prepuščeno neorganiziranim oblikam varstva in vzgoje. Vprašanje je vse bolj aktualno zaradi vse večje zaposlenosti staršev in neurejenega delovnega časa. Socialna struktura za otroke v vrtcu je neustrezna, ker je poslovanje zavoda vse bolj pod vplivom čiste ekonomike.

Da bi se zagotovila enotna politika dopolnilnega in funkcionalnega izobraževanja v občini, bi bilo prav, da bi skupščina občine prevzela iniciativo za sprejem samoupravnega sporazuma med TOZD in drugimi asociacijami združenega dela; sporazum bi bil podlaga družbenemu dogovoru z interesnimi skupnostmi za izvajanje izobraževalnega programa zaposlenih delavcev.

Drago Debeljak

Izpolnitev devetmesečnega plana 1972

Ker so nam že znani nekateri kazalci o poslovanju za 9 mesečno obdobje 1972, posredujemo nekaj značilnih podatkov o izpolnjevanju plana.

Vrednost eksterne realizacije je po dinamiki plana za celotno podjetje presežena za 5,3% primerjano z lanskim enakim obdobjem pa večja za 20%. Fi-

zični obseg proizvodnje je po planu dosežen 97,4%, v primerjavi z lanskim enakim obdobjem pa večji za 6,6%.

Izpolnitev plana po vrednosti eksterne realizacije po delovnih enotah primerjajoč s podatki enakih obdobj iz preteklosti, nam daje naslednjo sliko:

Delovna enota	$\frac{\text{Dosež. 72}}{\text{Dosež. 70}} = 100$	$\frac{\text{Dosež. 72}}{\text{Dosež. 71}} = 100$	$\frac{\text{Dosež. 72}}{\text{Plan 1972}} = 100$
Žaga	151,6	99,0	108,3
Plastika	197,0	140,9	94,5
Drob pohištvo	170,5	136,4	111,1
Montaža	166,8	154,7	125,6
Stavbno pohištvo	134,0	101,6	92,8
Pomožne dejav.	245,2	132,5	131,4
Skup. celot. podjet.	148,9	120,0	105,3

Iz podanega prikaza je razvidno, da so po vrednostnem obsegu v glavnem vse delovne enote plan izpolnile oziroma presegle, razen DE plastika, ki je izpod plana za 5,5% in DE stavbno pohištvo, ki je pod planom za 7,2%. Vendar pa je pričakovati, da se bo v naslednjih mesecih, to je do konca leta pri

obeh delovnih enotah stanje izboljšalo ter da bodo vrednostni plan dosegle.

Po fizičnem obsegu proizvodnje po delovnih enotah pa so bili v odnosu na plan in s primerjavo podatkov z enakimi preteklimi obdobji, doseženi sledeči rezultati:

Delovna enota	$\frac{\text{Dosež. 72}}{\text{Dosež. 70}} = 100$	$\frac{\text{Dosež. 72}}{\text{Dosež. 71}} = 100$	$\frac{\text{Dosež. 72}}{\text{Plan 1972}} = 100$
Žaga	110,4	94,4	98,4
Plastika	121,5	139,9	106,6
Drob. poh.	105,6	105,4	96,9
Stavb. poh.	105,9	112,9	98,9
Galvana	102,6	106,1	113,7
Sušilnica	98,5	108,5	107,5
Skup. cel. podjet.	106,6	106,6	97,4

Ta podatek kaže, da je fizični obseg proizvodnje za celotno podjetje pod planom za 2,6%. Plana niso dosegli proizvodni obrati: žaga, drobno in stavbno pohištvo. Ker to odstopanje od izpolnitve plana ni tako veliko, ni bistvenega pomena in se pričakuje, da se bodo delovni kolektivi teh delovnih enot z vso odgovornostjo zavzeli in potrudili, da bodo realizirali in dosegli planske zadolžitve.

Izvoz za celotno podjetje za tričetrtletno obdobje 1972 je po vrednosti dosežen 2.879.953 US\$, kar predstavlja po dinamiki izpolnitve plana za 99,6%. Primerjalno z enakim obdobjem lani pa je večji po dolarski vrednosti za 23,5%.

Poprečni izplačani neto osebnih dohodki na zaposlenega delavca so se v zadnjih dveh me-

secih drugega polletja gibali nad 1650 din.

Nadaljni porast naših osebnih dohodkov pa bo zagotovljen samo s pogojem, če bo vzporedno s tem naraščala naša produktivnost in rentabilnost, skratka, če bomo uspešneje gospodarili.

Rudi Lipovec

Logaške NOVICE — Glasilo kolektiva Kombinata lesno predelovalne industrije Logatec. Ureja uredniški odbor: ing. Anton Antličević, Remigij Jerman, oec. Tatjana Stirn, Slavka Loštrek, Olga Mihevc, Janez Maček. Odgovorni urednik: Albin Čuk. Tisk: Učne delavnice, Ljubljana, Bežigrad 8

Naše znanje pri opravljanju delovnih dolžnosti

V mesecu avgustu smo v podjetju opravili preizkus znanja delavcev na nevarnih delovnih mestih in preizkus znanja o dolžnostih delovodij in mojstrov.

Ta akcija je imela več prednosti. Ni le po zakonodaji obvezna, temveč je prispevala k vzgoji in izobraževanju v kolektivu. Rezultate takšnega dela seveda ne moremo trenutno ocenjevati. Smatramo, da so takšne naložbe dolgoročne in perspektivne, kajti potrebe po znanju na delovnem mestu so in bodo vedno večje, delovne dolžnosti pa se bodo dopolnjevale in spreminjale. Mirno lahko trdimo, da že lep čas pri nas ne vrednotimo umskega dela, temveč vrednotimo le fizično delo, pač z določanjem norm. To spoznanje daje izobraževanju še večji pomen, kajti vrzel na tem področju je vsekakor treba zapolniti. Prišli smo že tako daleč, da nekateri še ne vedo za svoje delovne dolžnosti iz varstva pri delu. Kako pa naj potem dobro in uspešno delamo in gospodarimo?

Rezultati morda niso toliko vidni pri finančnem pregledu, toda vidni so pri varstvu ljudi, pri organizaciji dela, v odnosih med ljudmi, v disciplini, redu itd. Zato ne smemo teh dejstev zanemarjati. Varstveno izobraževanje, ki je bilo izvedeno, je torej imelo prvenstveno namen okrepiti in soočiti delavce in delovodje s svojimi delovnimi dolžnostmi. Upravičeno lahko trdimo, da je bil tak preizkus več kot potreben.

Zakaj torej slabši uspeh tega preizkusa?

Vprašali smo delavce in delovodje, predvsem tiste, ki so slabše poznali svoje delovne dolžnosti, kje so vzroki, da tega ne vedo, in dobili smo odgovor, da jim dolžnosti nihče še ni povedal oz. da o njih sploh ni bilo nikjer govora, da pa se samoupravni akti že tako ne berejo. (Ne vemo, če ni bil to le izgovor?) Slabo znanje varstva dela delovodij in mojstrov seveda gre na račun slabega znanja in slabega opravljanja dolžnosti delavcev.

Da pa se preizkus znanja ne bi kazal tako kritičen, naj tudi povemo, da je bilo tudi dobrih odgovorov, nekaj celo presenetljivo dobrih. Nezanjanja nekaterih ne smemo jemati enostransko, kajti pri ponavljanju preizkusa se je ugotovilo, da v resnici delavci dosti več vedo, da pa jim zaradi sistematičnosti opisa tega ni bilo moč izraziti.

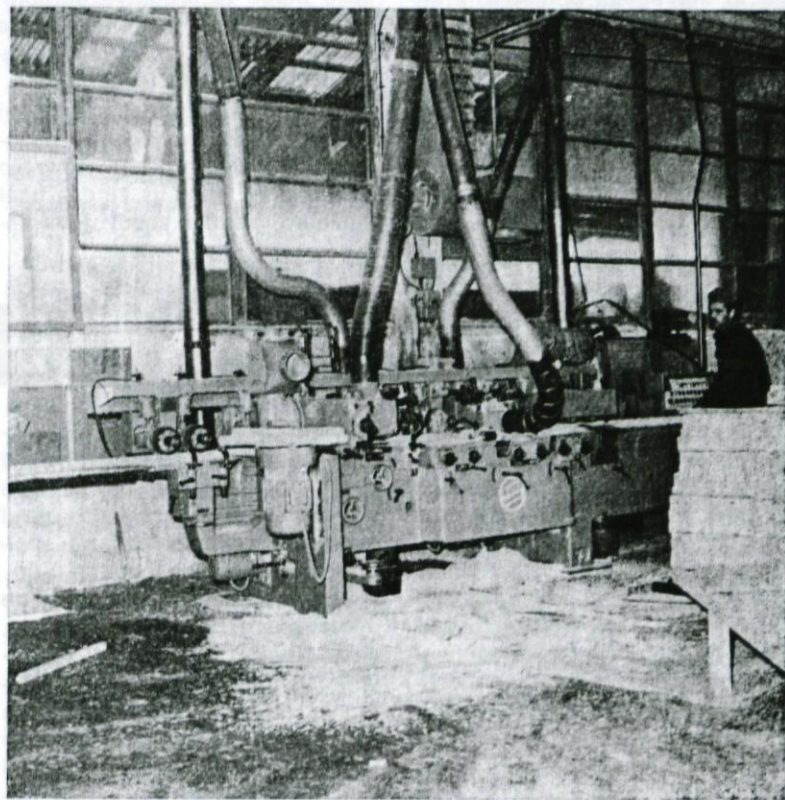
Rezultati preizkusa po varnostni zakonodaji sploh ne smejo biti negativni, kajti zakonodaja ne sme dopuščati, da se zaradi neznanja pojavljajo nezgode. Zato smo dolžni tiste z nezadostnim znanjem dodatno poučiti, da bo njihovo znanje na primerni višini.

Način izobraževanja, katerega smo izbrali, je bilo pač potrebno prilagoditi možnostim, s čim manjšimi stroški dobiti kar najzadovoljivejši rezultat. Zato smo se pač morali odločiti za pismeni način preizkušnje oziroma za

testna vprašanja. Tak način seveda ne prinaša najboljših rezultatov, toda za naše, še vedno začetne korake na tem področju, je zadovoljiv. Želeli bi za naprej izobraževanju posvetiti večjo skrb, da bi delavci bili za svoje znanje (seveda tudi za pridnost) primerno stimulirani, da bi kar najučinkoviteje razvijali samega sebe in tako tudi podjetje. Človek mora biti za svoje delo motiviran, prav posebno pa tudi motiviran v težnji po vzgoji in izobraževanju.

Še vedno se s strukturo našega znanja ne moremo pohvaliti, zato je potrebno vrzel učinkoviteje popravljati. To se lahko doseže že s tem, da nadrejeni pravilno uvaja in usposablja svoje podrejene. Zato uporabljamo dobre vodilne in vodstvene delavce za izobraževanje manj sposobnih. Lahko rečemo, da je znanje samo druga beseda za razvoj in manjše število poškodb pri delu.

L. M.

Kaj je sprejel DS na zadnjem zasedanju?

DS je potrdil predlog kadrovske komisije podjetja in na mesto direktorja kadrovske socialnega sektorja imenoval Ivana Oštirja, sedaj zaposlenega v Rudniku rjavega premoga v Kanjarici. Na razpisano mesto direktorja komercialnega sektorja podjetja pa je delavski svet imenoval dosedanega vršilca dolžnosti direktorja komerc. sektorja Jožeta Milavca. Za vodjo oddelka tehnične kontrole (razpis je bil zaradi reelekcije) je za nadaljnja štiri leta imenoval Gregorja Mezeta, dosedanega vodjo tega oddelka.

DS je odločil, da posluje na novo ustanovljena delovna enota za izdelavo okenskih elementov na Hrušici v sklopu delovne enote stavbno pohoštvo, le obračun vodi ločeno. V zvezi s tem je sprejel še sklep o ustanovitvi novega delovnega mesta z nazivom: Vodja enote za izdelavo okenskih elementov na Hrušici.

To delovno mesto je uvrstil v VII. kategorijo s točkovno oceno 800 točk.

DS je v delovni enoti drobno pohoštvo uvrstil delovno mesto »čelilnik pomočnik« za bukove deske dimenzije 50 mm in več v XV. kategorijo s točkovno oceno 395 točk, medtem ko je za delovno mesto »čelilnik pomočnik« za bukove deske dimenzije 45 mm in manj odločil, da ostane v XVII. kategoriji s točkovno oceno 355 točk.

DS je spremenil in dopolnil Pravilnik o delovnih razmerjih v podjetju. Novost je v 39. členu, ki govori o razporedu delovnega časa v podjetju, o izvajanju ukrepov zoper kršitelje reda in discipline itd.

Dalje je DS spremenil in dopolnil Pravilnik o dajanju kreditov za stanovanjsko gradnjo in Pravilnik o stanovanjskih razmerjih. Dopolnjen je 23. člen omenjenega pravilnika, ki se v novem besedilu glasi:

»Graditelji individualnih hiš dobijo posojilo takrat, ko imajo končano I. gradbeno fazo. Prva gradbena faza mora biti zaključena do konca meseca julija. V nasprotnem primeru prosilec ni upravičen do posojila.

Varčevalcem se na podlagi namenskega varčevanja odobri posojilo za individualno stanovanjsko gradnjo na osnovi sklenjene pogodbe o varčevanju občana za posojilo, najmanj v enaki višini, kot znaša privarčevana vsota v določenem obdobju, vendar ne več, kot je najvišja določena meja višine posojila, določena v 18. členu Pravilnika o dajanju kreditov za stanovanjsko izgradnjo in o stanovanjskih razmerjih v KLI Logatec.

Posojilo se odobri 1 leto pred iztekom stanovanjskega varčevanja in se obvezno vroči pri Ljubljanski banki — Ljubljana.

Z manjšimi pripombami je sprejel delovni koledar za poslovno leto 1973. Tudi v prihod-

njem letu bomo imeli 37 prostih sobot in 6 dni kolektivnega dopusta, katerega bomo porabljali takole: 2 dni — 10. in 17. 2. 1973; 1 dan — 30. 4. 1973; ter 3 dni 23., 24. in 25. 7. 1973. Sicer pa se delovni koledar za leto 1973 bistveno ne razlikuje od letošnjega.

Delavski svet je razpravljal o predlogu za spremembo točkovnih ocen in o novi vrednosti enote proizvoda, ki naj bi jo, če bo predlog sprejet, uveljavili s 1. 1. 1973. Vendar, ker predlog ni bil dovolj razumljiv, ga delavski svet na 5. redni seji ni sprejel, temveč je odločil, da se predhodno z njim temeljito seznaniti celoten kolektiv, šele nato bo o predlogu dokončno odločil delavski svet podjetja.

Naj povemo še to, da v tem primeru ne gre za povišanje točkovnih ocen, ampak le za prelitje dela osebnega dohodka, ki se sedaj obračuna in izplačuje v

(Nadaljevanje na str. 4)

Kaj je sprejel DS na zadnjem zasedanju?

(Nadaljevanje s 3. str.)

obliki enote proizvoda na točkovne ocene. Po predlogu bi vse dosedanje točkovne ocene premnožili z 1,60 in tako dobili nove točkovne ocene, ki bi bile že blizu nominalnim osebnim dohodkom.

Člani kolektiva se verjetno še spominjajo, da je delavski svet na 16. redni seji 18. II. 1971 sprejel sklep o pristopu podjetja h generalni rekonstrukciji finalne proizvodnje, to je drobnege in stavbnega pohištva. Predvideno je, da bi ta program investiranja realizirali v 5 letih, s tem da bomo že v letih 1972—1973 investirali ca. 20.000.000 dinarjev. Za uresničitev tako obsežnega programa podjetje nima dovolj lastnih sredstev, zato je delavski svet odločil, da najame

podjetje investicijski kredit pri Jugobanki — filiala Beograd v višini 10.000.000 dinarjev. Ta kredit je bil že odobren 19. 9. 1972 in bo podjetje lahko takoj začelo uresničevati sprejeti program. Poleg omenjenega kredita je podjetje najelo še inozemski kredit v višini 1.200.000 DM, katerega pa bo uporabilo predvsem za nakup strojne opreme.

Denarna sredstva so zagotovljena, sedaj je naloga strokovnih služb, da pripravijo program, kako bomo ta sredstva porabili. Odgovornost strokovnih služb je velika, kolektiv pričakuje rezultate, kar je povsem razumljivo.

DS je razpravljal o pritožbi delavke Francke Kodele. Stanovanjski problem Kodeletove je reševala že komisija za družbeni standard, vendar zadovoljive re-

šivte še ni. Stanovanja ji podjetje ne more dodeliti, ker ga nima. Delavski svet je po razpravi osvojil predlog komisije, da se stanovanje Kodeletove, v katerem se je pojavila lesna goba popravi, in to postopoma. Popravilo naj opravi Komunalno stanovanjsko podjetje Logatec, ki je pristojno za vzdrževanje stanovanj.

DS je zavrnil pritožbo delavca Draga Turka iz delovne enote plastika. Turk se je pritožil zoper odločitev komisije za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitev delovnih dolžnosti. Komisija mu je zaradi tega, ker je neopravičeno izostal z dela tri zaporedne delovne dni, izdala odločbo o prenehanju delovnega razmerja, kar je v skladu z 71.

členom statuta podjetja. Delavski svet je po razpravi in potem, ko je iz poročila o trajanju začasnih nezmožnosti za delo, ki ga je izdala obratna ambulanta, ugotovil, da je bil Turk zaradi začasnih nezmožnosti za delo opravičeno odsoten le od 7. do 12. 9. 1972, odločil, da se njegova pritožba zavrne in potrdi sklep komisije za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitev delovnih dolžnosti.

Pritožbo delavke Marije Turk iz delovne enote stavbno pohištvo je delavski svet odstopil kadrovske komisiji.

Za delegata v skupščino republiške skupnosti za ceste je delavski svet izvolil Danila Mihelčiča in Sama Oblaka.

M/O

Organizacija vzdrževanja po svetu

Vsa večja svetovna združenja so postala pozorna na izredno hitro rast stroškov vzdrževanja. Ta hiter vzpon potreb, ki z dneva v dan naraščajo, odpira v svetovni industriji novo neraziskano področje. Osnovni vzrok hitrega naraščanja je posledica uvajanja avtomatizacije, vsak dan novih konstrukcij, tehnologije, tehnoloških prijemov in strokovnega izbora nove opreme. Strokovnjaki so do danes živeli samo za en cilj: kako zmanjšati stroške (delo, material) za proizvod. Uspehi so jasni; stroj marsikje že nadomesti človeka in tudi več ljudi. Tehnologija vsak dan terja nove rešitve, naprave, priprave, šablone, strojčke in dopolnitve k strojem. Toda stroj, ki je nadomestil ljudi, ni več mehanski vzvod z vrtečo se osjo na koncu, katerega je popravljaj delavec na stroju, pač pa stroj s hidravliko, pnevmatiko, elektriko itd., in prav tu se pojavljajo stroški vzdrževanja.

Po podatkih največjega eksperta na področju petrokemijske industrije L. Nelsona je v organizirani večji industriji lahko zaposlenih samo na področju vzdrževanja 44 % od vseh skupno zaposlenih ljudi. Vsekakor pa je 14 % vzdrževalcev za moderno proizvodnjo že skoro nujnost. KLI Logatec pa ima od skupno zaposlenih 1,4 % vzdrževalcev.

Zanimiv podatek statističnega zavoda SFRJ podkrepi navedena stališča, saj znaša vsota vzdrževanja za leto 1969 2 milijarde novih din.

Po raznih študijah, kateri sistem službe vzdrževanja bi prinesel boljše rezultate, ali centralizirana in specializirana po

poklicih ali razbita po tehnoloških zahtevah, so strokovnjaki prišli do zaključka, da povsem ne ustreza niti prvi niti drugi način vzdrževanja, pač pa svojstvena kombinacija obeh.

Sistem, katerega praktično uporabljamo tudi pri nas v KLI, pa je naletel v primarnih proizvodnjah na zahtevo po zmanjšanju stroškov vzdrževanja. Prva reakcija je bila samo zmanjšanje delovne sile pri vzdrževanju. S tem ukrepom so bili efekti prihranka samo navidezni. Cilj: izdelati boljše in manj delati — z odpustom vzdrževalcev ni bil dosežen.

To se v praksi vidi tudi v celotni slovenski lesni industriji. Prvotno močni vzdrževalni obrati so bili skoro v vseh podjetjih razpuščeni. Ostale so le majhne skupine. Danes pa povsod težijo k razširitvi in okrepitvi teh oddelkov. S tem pa seveda problem še ni rešen. Efekt dela vzdrževalca je še vedno problematičen.

Nekaj poizkusov v Sloveniji,

kjer so vzdrževalce direktno predili obratom glede discipline, so bili očitno korak nazaj. Zaradi nerazgledanosti na področju strojev in strojne opreme in seveda direktnega vpliva na vzdrževalca, se je preventiva in notranost stroja zanemarjala, odklanjale pa so se zunanje, očem vidne napake. Iz tega je razvidno, da vpliv centralne službe vzdrževanja v primeru samo strokovne podrejenosti vzdrževalca slabi in v perspektivi prinaša težke posledice zaradi zastojev v proizvodnji. Enaka slika se kaže tudi pri oskrbi z novimi osnovnimi sredstvi, kjer ne obstoja mimo tehnoloških zahtev nobeno konkretnih meril, razen zunanega videza.

Če pogledamo efekte vzdrževalcev v številkah, ki jih navaja svetovna literatura, so zelo nizki, od 9 do 25 %. V teh procentih je zajeto direktno delo, to je kontakt vzdrževalca, orodje-stroj, ni pa upoštevan čas priprave delavca, potrebnega orodja in materiala, osebne kontrole izde-

lanega dela, preučevanja načrta ali navodil, gibanja na razdaljo 5 korakov, gibanja na razdaljo več od 5 korakov, čakanje delavca na nekoga in svoje skupine in nedelavnosti.

Danes velika podjetja uporabljajo kombinirani linijsko štabni sistem vodenja.

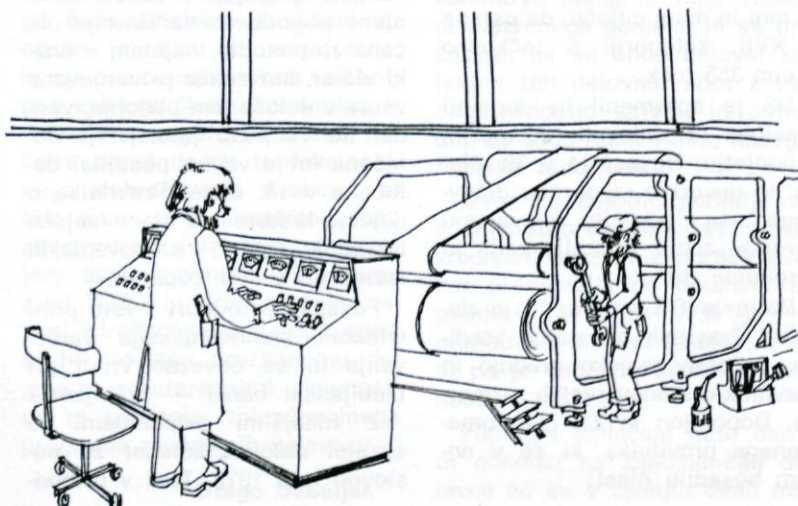
Prva in druga funkcija (sistem) je podrejena istemu človeku na vrhu lestvice — vodji vzdrževanja. Vodji vzdrževanja je namenjena vključno naloga, in v njej je odgovornost, da se izboljšanja, ki pridejo od štabnih organov po linijskem sistemu, prenesajo in izvedejo. Da bi se dobili primerni kadri za tako pomembna dela, je v ZDA mnogo univerz odprlo smer za šolanje strokovnjakov za vzdrževanje, katere imenujejo terotehnologe.

Velika Britanija je na svojih fakultetah uvedla poseben postdiplomski študij o terotehnologiji (nauk o vzdrževanju).

Izdelati boljše in manj delati so cilji, katere naj bi doseglo vzdrževanje. Če sledimo tema dvema ciljema, je jasno, da želimo stroj, ki se ali sam popravlja ali pa je tako popoln, da ga ni treba popravljati. To pa vemo, da je praktično nemogoče. Torej nam še vedno ostaneta direktno delo in preventiva. Da pa bi bilo dela manj, je potrebna ustrezna oprema, in prav tu so velike možnosti za zmanjšanje stroškov vzdrževanja.

Najmočnejši poudarek je na kadru, ki bo strokovno sposoben direktno vplivati na strojni park, saj bo velik delež stroška proizvodnje odvisen ravno od vzdrževanja in pravilne izbire opreme.

Tone Mihevc

Beseda o novi zemljiški politiki

Od julija 1972 veljajo predpisi, ki določajo novo zemljiško politiko v Socialistični republiki Sloveniji.

Nepremičnino, ki je last zasebnika, je po določbah zakona moč razlastiti, lastninsko ali kakšno drugo pravico (služnost, zastavo) na njej pa omejiti. Pravica uporabe na zemljišču, ki je v družbeni lastini (DL) ali kakšna druga pravica na takem zemljišču, se lahko prisilno prenese od enega uporabnika na drugega (v nadaljnjem besedilu: prenos pravice uporabe) ali pa se taka pravica omeji po določbah omenjenega zakona. Predmet razlastitve je tako le nepremičnina, ki je last občanov, civilno pravnih oseb, družbenopolitičnih organizacij ali društev (**državljan-ska lastnina**). Na zemljišču, ki je v družbeni lastnini, se lahko prenese pravica uporabe, ustanovi služnost, začasna uporaba ali druga pravica.

Pravica uporabe se lahko prenese ali nepremičnina razlasti, šele potem, ko je ugotovljen **splošni interes**, da se na taki nepremičnini gradi objekt ali izvedejo na njej druga dela. Po novem zakonu so razlastitveni upravičenci lahko še krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, organizacije združenega dela, ki opravljajo dejavnosti ali zadeve posebnega družbenega pomena, oz. dejavnosti s področja prometa, zvez in ener-

getike, ter društva, ki so pooblaščenca za opravljanje določenih javnih funkcij, če upravičenec nepremičnino potrebuje za svojo dejavnost. Razlastitveni upravičenec lahko postane tudi druga organizacija združenega dela, če se izkaže, da je lastnik oz. organ upravljanja nepremičnine odklonil njeno ponudbo za nakup nepremičnine 2 krat zapored v pol leta in je bila ponudba glede odškodnine v skladu z zakonom.

Osnova za določitev odškodnine za kmetijsko zemljišče je tržna cena zemljišča, za stavbno zemljišče pa nekoliko preračunan dohodek od stavbnega zemljišča. Osnova za določitev odškodnine za stanovanjsko hišo ali stanovanje je dejanska vrednost hiše, upoštevajoč amortizacijo; to pomeni, čim dlje se stanovanje uporablja, manjša bo odškodnina.

Kompleksna razlastitev bo v bodoče možna le za zemljišča, na katerih se bodo gradile stanovanjske hiše. **Razlastitveni upravičenec je lahko le občina.** Ta je z novo zemljiško politiko dobila poseben položaj glede pridobivanja, urejanja in oddajanja stavbnih zemljišč. Pogoji za kompleksno razlastitev je zazidalni načrt, ki tehtno odloča o uporabi stavbnih površin.

Če delovna organizacija nezazidanega stavbnega zemljišča ne uporablja za opravljanje svoje dejavnosti, se pravica uporabe trajno prenese na občino. Pri prisilnem prenosu pravice uporabe pa gre za številne primere, ko bo treba pravico uporabe prenesti ali omejiti na nepremičninah v družbeni lastnini, če tako narokuje splošni interes.

ZAKON O RAZPOLAGANJU Z NEZAZIDANIM STAVBNIM ZEMLJIŠČEM prinaša pomembno novost: prednost pri nakupu nezazidanega stavbnega zemljišča. To bo omogočilo občini, da bo pridobivala nezazidano stavbno zemljišče, predvsem iz zasebnega lastništva in tako dopolnjevala sklad občinskega stavbnega zemljišča, ki je potreben za uredničenje urbanističnega načrta in programa stanovanjske graditve in komunalnega gospodarstva.

Kdor namerava prodati nezazidano stavbno zemljišče, ga mora ponuditi občini, na katere območju je to zemljišče. Ponudba mora vsebovati ceno zemljišča in druge pogoje za prodajo zemljišča. Ponudbo je treba sporočiti občini preko občinskega sodišča, na katerega območju zemljišče leži. Če občina v 60 dneh od dneva, ko je bila vročena ponudba, ponudbe na sprejme, lahko lastnik proda zemljišče drugemu interesentu, vendar le ob istih ali za prodajalca ugodnej-

ših pogojih. Lastnik mora ponudbo ponoviti, če ponudena zemljišča ne proda v enem letu od dneva, ko je občina ponudbo odklonila.

Do uveljavitve novih predpisov o kmetijskih zemljiščih je promet s kmetijskimi zemljišči začasno prepovedan. Prepoved ne velja za kmetijska zemljišča, ki jih upravljajo občinske skupščine, in tista zemljišča, ki so potrebna za graditev infrastruktur, vojaških objektov, in za pridobivanje zemljišč z dedovanjem. Enako velja v primeru, če pridobi zemljišče kmet, ki se izključno ukvarja s kmetijstvom ali kmetijska delovna organizacija, če to zemljišče uporablja še naprej za kmetijsko obdelavo ali če je po sprejetem urbanističnem načrtu še naprej namenjeno za kmetijstvo.

Urbanistična inšpekcija je dobila večje in nove pristojnosti. Če se gradi brez lokacijskega dovoljenja ali ustreznega potrdila, urbanistični inšpektor ustavi gradnjo, dokler si investitor ne priskrbi ustreznih listin. Če se brez dovoljenja gradi na zemljišču, za katero ni mogoče izdati lokacijskega dovoljenja, inšpektor ustavi gradnjo in zadevo predloži oddelku za gospodarstvo in finance. Če ta organ ugotovi, da res ni pogojev za lokacijsko dovoljenje, odloči, da se objekt odstrani in oblikuje prejšnja podoba zemljišča na stroške investitorja.

Enak postopek velja tudi za objekte, ki so bili zgrajeni brez

lokacijskega dovoljenja oziroma ustreznega potrdila.

Po zakonu o urbanističnem planiranju je **prepovedano priključiti javne komunalne naprave, ali izdati uporabno dovoljenje** za objekte, katerih gradnja se je pričela brez lokacijskega dovoljenja ali ustreznega potrdila. Kršitelj teh predpisov se kaznuje z denarno kaznijo 50.000 din posameznik pa z 10.000 din in z zaporom 30 dni. Če se upravna izvršba o odstranitvi brez lokacijskega dovoljenja ali potrdila zgrajenega objekta ne opravi, **predlaga oddelek za gospodarstvo in finance**, da se po uradni dolžnosti vpiše v zemljiško knjigo zaznamba, **da je objekt določen za odstranitev.** Poudariti je treba, da pogodba o prodaji nedograjenega objekta ali dela objekta, ki je zgrajen brez lokacijskega dovoljenja ali potrdila, nima nobenega pravnega učinka.

Naj na koncu omenimo, da od 1. 7. 1972 velja tudi ZAKON O REPUBLIŠKEM DAVKU NA PROMET KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ, KI SE PRIDOBIVAJO V NEKMETIJSKE NAMENE. Ta davek, ki znaša 2 din na 1 m² pridobljenega zemljišča, se plača od vsakega prenosa kmetijskega zemljišča, če je kdo pridobitev lastninske pravice ali pravice uporabe prevzel zemljišče, **ki se neha uporabljati v kmetijske namene.** Ne šteje se, da se je zemljišče nehalo uporabljati v kmetijske namene, če gre za spremembo kmetijskega zemljišča v gozdno.

Drago Debeljak

Zagotovljena sredstva . . .

(Nadaljevanje s 1. str.)

nega in stavbnega pohištva že v naslednjih letih povečal za 40 %. Analogno bi se temu povečal tudi dohodek in ostanek dohodka za sklade.

Z zaključeno celotno rekonstrukcijo podjetja po predvidenem programu investicijskih vlaganj do 1975. leta je predvideno, da bi se po rekonstrukciji fizični in vrednostni obseg proizvodnje podvojil.

Ker so po prikazanem programu investicijske naložbe dokaj obsežne in velike, se pred nas vse, zlasti pa pred strokovno-tehnične in razvojne službe v podjetju postavljajo zelo odgovorne naloge.

S sodobno in moderno proizvodno tehnologijo in organizacijo dela moramo doseči večje in boljše učinke, s čimer bi se povečal osebni dohodek in družbeni standard, to pa naj bo naš glavni namen.

Lipovec Rudi

Pest medenih hrušk

Po kolovozih so goreli
zadnji vozovi sena . . .
Nekje je ugašalo sonce
in pelo v utrujene njive . . .

Vino mi je plalo v grlu,
vino podivjane jeseni
in otožnost na pol golih
dreves . . .

Za oba bi jih bilo dovolj, draga . . .

V pest sem si nabral medenih hrušk . . .

Programiranje stanovanjske graditve!

Pred nami je nova zakonska obveza o programiranju stanovanjske graditve za vse družbene subjekte, za občino in republiko. S tem se začena akcija za odpravo sedanje nenačrtnosti in nepovezanosti zadevnih dejavnikov, kar je vplivalo na neracionalno graditev. Republika bo planirala razvoj stanovanjskega gospodarstva z nacionalnega gledišča. Občina pa bo usmerjala stanovanjsko graditev s programom stanovanjske graditve za 5 in več let. Drugi družbeni subjekti, ki delujejo v sistemu programiranja stanovanjske graditve, so:

1. vse organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije: družbeno-politične in druge organizacije, društva, DPS in državni organi (za vse omenjene velja enoten izraz: organizacije);

2. solidarnostni stanovanjski sklad;

3. skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS.

Organizacije pod 1. sprejmejo program za reševanje stanovanjskih potreb svojih delavcev. Solidarnostni stanovanjski sklad pod 2. sprejme program za dajanje družbene pomoči, skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz točke 3. pa program za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev in nezaposlenih uživalcev invalidskih pravic.

Sredstva za stanovanjsko graditev bodo zagotavljali:

delovni ljudje in občani kot stanovanjski interesenti;

organizacije združenega dela in druge organizacije;

skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja;

zasebni delodajalci in solidarnostni sklad.

Po zakonu delovni ljudje in občani gradijo, kupujejo in rekonstruirajo stanovanja in družinske stanovanjske hiše z LASTNIMI DENARNIMI SREDSTVI IN S POSOJILI ZA ZIDAVO, NAKUP TER ZA REKONSTRUKCIJO stanovanj ali družinskih stanovanjskih hiš. Zakon postavlja pravilo, da bodo dobili družbeno denarno pomoč (posojila) le tisti, ki se bodo s stanovanjsko graditvijo (zidavo ali nakupom) vključili v okvir občinskega programa stanovanjske graditve. Občani ki se v program občine za stanovanjsko graditev ne bodo vključili, ne bodo deležni družbene pomoči (posojil). To pomeni, da bodo poslovne banke takim občanom dajale posojila po manj ugodnih bančnih pogojih. Ne glede na povedano, pa bo posojiljemalec lahko dobil po-

sojilo ob lastni udeležbi. Osrednji financerji pri stanovanjski graditvi ostajajo tudi v bodoče organizacije združenega dela in druge organizacije (z eno besedo: organizacije). Načelo vzajemnosti in solidarnosti delovnih ljudi pri reševanju stanovanjskih potreb bo prišlo do izraza pri organizacijah združenega dela in drugih organizacijah, ki bodo določale del ustvarjenega dohodka oziroma del sredstev, s katerimi samostojno razpolagajo za stanovanjsko graditev. Po novem zakonu o programiranju in financiranju graditve stanovanj je predvideno izločanje finančnih sredstev na osnovi samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja delovnih ljudi. Določanje sredstev za stanovanjsko graditev je po zakonu razdeljeno na več stopenj:

Prva stopnja: delovni ljudje v organizacijah določajo sami del dohodka oziroma del sredstev, s katerimi samostojno razpolagajo, opirajoč se na program za reševanje stanovanjskih potreb, ki so ga sprejeli s svojim splošnim aktom, kateri del dohodka oziroma del sredstev bodo uporabili za novo stanovanjsko graditev (za razširjeno reprodukcijo).

Druga stopnja je del za rekonstrukcijo.

Tretja stopnja je del za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu.

Če organizacije ne določijo najnižjega odstotka sredstev s samoupravnim sporazumom niti 30 dni pred začetkom koledarskega leta, za katero se izločajo sredstva za razširjeno reprodukcijo in družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu, predpiše zanje najnižji prispevek občinska skupščina z odlokom. Taka rešitev zagotavlja, da bodo potrebna sredstva zanj, in to neposredno na podlagi samoupravnega akta. Samoupravni sporazum ali odlok občinske skupščine mora upoštevati pri določanju potrebnih sredstev za stanovanjsko graditev omenjeni najnižji odstotek.

Ko je na ta način določen najnižji odstotek sredstev, ki ga bodo organizacije izločale za **razširjeno reprodukcijo** in za **družbeno pomoč** v stanovanjskem gospodarstvu, določi tudi občinska skupščina **višino obveznega prispevka za družbeno pomoč** v stanovanjskem gospodarstvu, in sicer pred začetkom koledarskega leta. Prispevek za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu je obvezen za vse organizacije na območju občine.

Medtem ko se s samoupravnim sporazumom med organizacijami in na podlagi odloka občinske skupščine o višini prispevka za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu zagotavljajo najnižja sredstva, ki bodo v občini uporabljena za razširjeno reprodukcijo in za družbeno pomoč v gospodarskem gospodarstvu, **pa uvaja zakon še koncentracijo finančnih sredstev z namenom, da se uporabi za splošno kreditiranje stanovanjske graditve.** Ta koncentracija stanovanjskih sredstev, namenjenih za stanovanjsko graditev, so pri poslovni banki kot vezana sredstva za kreditiranje stanovanjske graditve. Tako združevanje se opravi na podlagi družbenega dogovora, ki ga sklenejo organizacije, občina in OSS. Tudi tu velja načelo svobodnega pristopa organizacije. Če pa se družbeni dogovor ne sklene oz. če k njemu ne pristopijo vse organizacije, potem določi z odlokom občinska skupščina del sredstev kot vezana sredstva za kreditiranje stanovanjske graditve.

Naslednji samostojni financer stanovanjske graditve je skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije. Ta skrbi za financiranje stanovanjske graditve upokojencev in invalidov. Skupnost določa sredstva za graditev stanovanj samostojno, na podlagi svojega programa. Tudi ta skupnost je dolžna plačevati določen prispevek v občinski solidarnostni sklad za družbeno pomoč. Druga sprememba je v tem, da se smejo ta sredstva uporabljati za graditev domov in takih stanovanj, ki se trajno uporabljajo za potrebe upokojencev ter za rekonstrukcijo takih domov in stanovanj. Financiranja družinskih stanovanjskih hiš v zasebni lastnini in etažnih stanovanj v zasebni lastnini iz izločenih sredstev skupnosti ne bo več.

Če bo treba rešiti stanovanjske probleme upokojencev, ki so se nakopičili, pa bo treba osnovati trajno namembni stanovanjski sklad, ki se bo uporabljal samo za potrebe upokojencev. Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja bo vlagala sredstva, v skladu pa bo vodila ločeno po občinah. Tudi skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja je dolžna plačevati prispevek.

Novi subjekti financiranja stanovanjske graditve so zasebni delodajalci. Taki občani izločajo od skupnega zneska izplačanih osebnih dohodkov sredstev za stanovanjsko graditev in za druž-

beno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu po stopnji, ki jo določa občinska skupščina. Občinska skupščina je z odlokom določila 4% prispevka, ki ga morajo plačati zasebni delodajalci za stanovanjsko graditev. Vsa sredstva za stanovanjsko graditev in za družbeno pomoč vplačujejo v solidarnostni stanovanjski sklad. Delavci, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih, bodo morali reševati svoje stanovanjske potrebe z lastnimi privarčevanimi sredstvi in s pomočjo bančnih posojil.

Novo institucijo v sistemu financiranja stanovanjske graditve predstavlja »**solidarnostni stanovanjski sklad**«. Ustanovi ga občinska skupščina in je pravna oseba. Ta sklad bo razpolagal:

a) s sredstvi, ki se izločajo po zakonu o programiranju in financiranju graditve stanovanj;

b) s sredstvi, ki jih DPS vložijo v solidarnostni stanovanjski sklad za namene sklada;

c) s prostovoljnimi vlaganji za namene sklada katere koli organizacije, skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter občanov;

č) s sredstvi, ki se vlagajo v sklad po posebnih predpisih.

Sredstva tega sklada postanejo tudi nerabljena sredstva, zbrana na podlagi zakona o prispevku za graditev stanovanj, udeležencev NOV (R-27/68) ter anuitete iz posojil, ko so že bila odobrena iz teh sredstev ter jih posojiljemalci vračajo. Vendar se ta sredstva ne bodo mogla uporabiti za splošne namene solidarnostnega sklada, ampak za gradnjo stanovanj udeležencev NOV, **zato jih bo moral sklad tudi posebej evidentirati.**

Pomembno je, da vsi vlagatelji sredstev za družbeno pomoč plačujejo v solidarnostni sklad tiste občine, na katere območju ima delavec oziroma občan stalna prebivališče, in to v višini, kot jo je predpisala občinska skupščina, na katere območju je sedež temeljne organizacije združenega dela. To načelo ne velja za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS.

Da se zagotovi socialna varnost takih občanov z nižjimi osebnimi dohodki, starim ljudem in mladim družinam, se uvaja za te kategorije občanov sistem družbene pomoči, ki je celovit in se ne more omejevati samo na delno nadomestitev stanarine (subvencioniranje stanarin).

Poleg že omenjenih oblik družbene pomoči je obveznost solidarnostnega stanovanjskega

(Nadaljevanje na 8. str.)

Kačna jama se odpira na površje s 180 m globokim breznom v kraški gmajni 400 m zahodno od divaške železniške postaje.

Prvi je jamo podrobneje opisal J. Marinič (1896) in vsi poznejši opisi se očitno naslanjajo nanj. V svojem zapisu poroča, da se je 28. junija 1891 A. Hanke prvi spustil do dna vhodnega brezna in izmeril Vzhodni rov. Pet domačinov je nato v letu 1895 namestilo lesene lestve do dna vhodnega prepada. Ostanki tega narpornega in nevarnega dela so še danes vidni. V letu 1895—1896 je bil Marinič štirinajstkrat v jami. V tem času je bil odkrit 400 m dolgi Zahodni rov, šele pozneje pa so v njem našli Vodno brezno in prišli do sifona na njegovem dnu, ki je vse do nedavnega predstavljal tudi najnižjo dosegljivo točko. Iz tega obdobja so tudi ugotovitve, da se v spodnjih delih jame pojavljajo poplavne vode reke, ki ponikne v bližnjih Škocjanskih jamah.

Naslednjo samostojno študijo o novoodkritem Zgornjem rovu je napisal F. Boeganl (1936).

JZRK iz Postojne je 1962. leta v tej jami opravil geološka, morfološka in hidrološka opazovanja. S primerjalno analizo različnih voda v jami so potrdili, da je sifon na dnu Vodnega brezna povezan s podzemnim vodnim tokom.

Bolj oglednega značaja so bile ekskurzije jamarjev iz Divače, Sežane, Kozine, Postojne in verjetno še katerega jamarskega kluba. Poleg tega pa so jamo raziskovali tudi tuji jamarji.

S prizadevnejšimi raziskavami so začeli 1968. leta jamarji JKLM. Raziskujejo predvsem zgornji in zahodni rov. V zgornjem rovu si prizadevajo preko kaminov doseči najvišjo, to je peto etažo, ki jo tu še predvidevajo. V vodnem breznu v zahodnem rovu pa so menda prišli nekaj deset metrov globlje, vendar podrobnejši podatki o njihovih odkritjih še niso znani.

Šele v letu 1972 je začel Kačno jamo samostojno raziskovati tudi logaški klub. Z vztrajnim delom in nemalo sreče nam je uspelo odkriti doslej najpo-

Naši jamarji v Kačni jami

membnejše predele te zanimive jame. Vsa raziskovanja smo namenili izključno Vzhodnemu rovu, za katerega se zdi, da je bil doslej manj zanimiv, saj je Zahodni rov s svojo najglobjo točko bolj privabljal raziskovalce, ki so si predvsem tam prizadevali

doseči strugo podzemske Reke. Imeli smo pet samostojnih raziskav in šesto skupno z JZRK iz Postojne.

Prvi obisk smo imeli februarja letos. Tedaj smo predvsem preizkušali svoje moči plezanja v vhodnem breznu. S posrečenim vrtnim sedežem smo dosegli, da tudi telesno manj vzdržljivi jamarji brez posebnih težav plezajo v takšnih vertikalah. Ta akcija je bila nekakšen trening za poznejšo raziskavo velike, še neraziskane vertikale v Trnovskem gozdu.

V začetku julija smo obisk ponovili. Prizadevno smo pregledali večino Vzhodnega rova, vendar brez vsakega uspeha, razen tega, da smo pospravili smetišča, nastala po raziskavah angleških in italijanskih jamarjev.

Šele drugo večdnevno raziskovanje Vzhodnega rova sredi julija je dalo prvi rezultat. Tedaj smo proti koncu rova, kjer se njegov profil zmanjša občutili slabši pa spet močnejši veter, ki je pihal iz notranjosti jame. To nas je opogumilo, da smo sklepni del rova podrobno preiskovali. Na njegovem koncu, ki ga je zaprl nekje s stene odtrgan blok sige, smo našli obetajočo ožino.

Prve dni avgusta smo se namenili širit omenjeno ožino. Po enodnevnem kopanju trde sige pa nam je uspelo ožino obiti po 20 m visoki, navpični špranji in doseči rove, ki potekajo v globini 260—300 m. To etažo že dosežejo poplavne vode podzemske Reke.

Petič smo bili v Kačni jami konec avgusta. Izmerili smo 600 m novoodkritih rogov in našli zelo obetajoč prepad z močnim preprihom. V globini 35 m, to je 10 m nad dnom, nam je zmanjkalo lestvic, tako da dna tedaj nismo dosegli. Ob ustju brezna smo našli velik trhel hlod, globlje v njem pa desko in plastično steklenico. To so bila prva znamenja, ki so kazala, da smo na pravi poti k podzemskemu toku.

Na zadnji ekskurziji v začetku septembra so poleg članov našega kluba sodelovali tudi uslužbenci JZRK iz Postojne. 13. septembra smo po omenjenem 45 m globokem breznu dosegli najnižjo etažo Kačne jame in po njej prišli do struge deroče Reke. Pred našim obiskom je tri dni močnejše deževalo, tako da je bilo tedaj napredovanje zaradi brzic in neustrezne opreme nemogoče. Pa tudi sicer se zdi, da bodo nadaljnja raziskovanja, ki jih že pripravljamo, zelo na-

porni in nevarna. Rov, skozi katerega teče Reka, je kakih 10 m visok in skoraj enako širok, raziskovanje pa je možno proti toku in v njegovi smeri.

Glede na množino vode, njeno onesnaženost, po značilnih belih penah in po njeni globini pod površjem gre nedvomno za Reko, ki ponikne v bližnjih Škocjanskih jamah.

Morda je zanimivo tudi spremljanje strmca tega podzemskega toka od Škocjanskih jam pa tja do 45 km oddaljenega izvira pri Devinu. Na 2700 m dolgi poti po Škocjanskih jamah vse do Mrtvega jezera pade za 144 m. Po približno dveh kilometrih se pojavi v Kačni jami še 60 m nižje. Po kakih 8 km neznane podzemne poti pa se spet pojavi v Labodnici pri Trebčah nad Trstom, tokrat 101 m nižje kot v Kačni jami. Na vsej ostali dolgi poti do morja pa ji pomaga le 12 m višinske razlike. Če s pomočjo teh podatkov narišemo krivuljo, ki prikazuje strmec Reke, vidimo, da se ta zelo približa idealni, v začetnem delu zelo strmi krivulji. Tako moramo pričakovati pri našem nadaljnem prodiranju po Reki razmeroma močan strmec, seveda, če nas ne bodo prehitro ustavili sifoni.

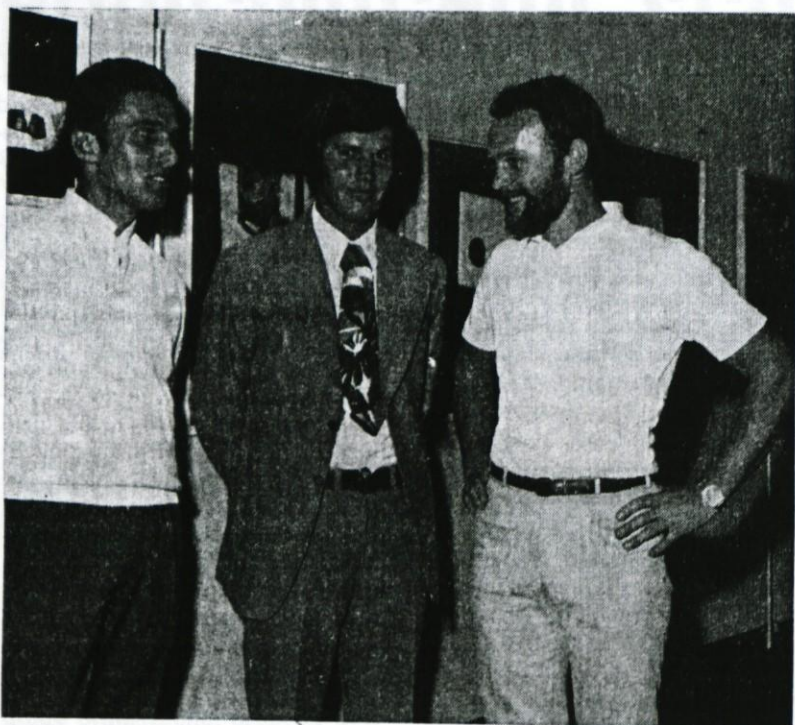
Doslej smo skupno izmerili 1033 m novih rogov in presegli dosedanjo najnižjo točko za 35 m. Dolžina jame je 2953 m, najnižja doslej izmerjena točka pa naj bi bila 335 m, to je v nadmorski višini 113 m. Vendar je verjetno nekoliko pretirana. Za natančnejšo določitev globine bo potrebna ponovna izmera Vzhodnega rova, če ni tega opravil že JKLM.

Nova odkritja so tako dokončno potrdila, da se v spodnjih delih Kačne jame res pojavljajo in zastajajo poplavne vode Reke, obenem pa se s tem prvič od konca prejšnjega stoletja odpirajo nove možnosti raziskav tega najpomembnejšega podzemskega toka matičnega Krasa.

Ivan Petkovšek

Vendar tudi v Logatcu slikarska razstava

V počastitev občinskega praznika je septembra letos organizirala Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Logatec ob sodelovanju Janeza Mačka in pod pokroviteljstvom KLI Logatec slikarsko razstavo v mali dvorani Narodnega doma v Dol. Logatcu.

Svoja dela so razstavljali Pavle Florjančič, diplomant Pedagoške akademije v Ljubljani, ter Janez Kovačič in Veljko Toman, diplomanta slikarske akademije v Ljubljani (na fotografiji od leve proti desni).

Na otvoritveni svečanosti je o namenu razstave spregovoril Marjan Petrič, predsednik ZKPO Logatec. Slavnostni trenutek je

obogatil tudi nastop Logaškega okteta pod vodstvom J. Gostiše.

Bili smo to pot priča prvi likovni razstavi v Logatcu. Zamišljam, ki uvaja likovno življenje pri nas, sicer dokaj pozno, pa vendar bolj kot vzpodbudno, name-rava pritegovati ob letu v razstavnem prostoru najmlajše, morda še neodkrite talente, in jim tako ponuditi prvo možnost afirmacije.

Kakorkoli že, za prijetno noviteto v kulturni podobi Logatca gre hvala vsem, ki so nam to doživetje pripravili.

In ne najmanj pomembna ugotovitev: razstava je živo odmevala v našem prostoru. m/š

Programiranje stanovanjske graditve!

(Nadaljevanje s 6. str.)

sklada, da financira raziskovaino delo v stanovanjskem in komunalnem gospodarstvu iz sredstev, zbranih z obveznim prispevkom in kreditiranje graditve najemnih stanovanj v družbeni lastnini.

Ta vrsta pomoči je namenjena učinkovitejšemu reševanju stanovanjskega vprašanja družin in posameznika z nižjimi dohodki. Zakon uvaja izključno in trajno namembnost stanovanj, zgrajenih s pomočjo omenjenih sredstev v smislu, da se taka stanovanja tudi po njihovi izpraznitvi smejo uporabljati samo za osebe, ki imajo pravico do omenjenih namenskih najemnih stanovanj v družbeni lastnini. Taka stanovanja lahko investira le KSP ali pa občina oziroma KSP in občina skupaj. Solidarnostni stanovanjski sklad ne more biti investitor pri graditvi teh namenskih najemnih stanovanj v DL, pač pa

pri taki graditvi samo sodeluje z denarnimi sredstvi. To pomeni, da se sredstva, s katerimi sodeluje sklad pri gradnji omenjenih najemnih stanovanj, vračajo skladu ob pogojih, kakor jih je predpisal investitorju.

Pomoč občanom za delno nadomestitev stanarine

To načelo pride zlasti do izraza pri delni nadomestitvi stanarine. Ta nadomestitev je odvisna:

1. od premoženjske moči nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva,
2. od velikosti stanovanja glede na število članov gospodinjstva, ki ga uporablja,
3. od opremljenosti stanovanja.

Pravico do delne nadomestitve stanarine imajo vsi nosilci stanovanjske pravice, ki izpolnjujejo zakonite pogoje, ne glede na to, ali uporabljajo stanovanja v družbeni lastnini ali pa stanovanja v lasti občanov.

Zlato Gallusovo odličje

Janez Hodnik poje že nad šestdeset let

Ondan sem obiskal Janeza Hodnika, poštvavnega moža, ki obilico let še zmeraj čvrsto prenaša, in prav mladostno razpoloženega se počuti, kadarkoli zapoje v pevski družini. In Janez rad poje, pa še daleč več kot rad, v petje je zaljubljen, kakor sam tako pogosto prizna. Kar neverjetno se zdi, da se njegova življenjska pot razteza vse tja do 25. aprila 1892; torej natančno 80 let.

Tudi tega dne, ko sva, sede ob kuhinjski mizi v njegovi hiši na Mandrgah, besedovala o petju in pevcih, je bil nadvse vzradoščen. V vsakdanji preprostosti mi je pripovedoval, kako je pevski dar bržčas prejel od očeta, ki je bil začuda — tenorist; Janez pa, kakor slišimo, je basist. Še živo se spominja prvih pevskih nastopov v šoli, v kateri je poučeval učitelj Ribnikar.

Z nekoliko zadržanim glasom je nato spregovoril o dr. Tomu Tollazziju, ki je ustanovil v Dol. Logatcu prvi moški zbor, v katerem je še z devetimi pevci več let prepeval. Desetorica s pevovodjem je začela svoje delo 1911. leta; od teh je živ še samo Janez Hodnik.

In spet grenak občutek, ko mi je jubilent pripovedoval, da je pokopal tudi že šest svojih pevovodij: Tollazzija, Cerarja, Gučka, Punčuha, Vilarja in nazadnje Alojza Velkavrha.

Pevski spomini so nadvse bogati: zvrstila se je množica nastopov — tekmovalj, revij, samostojnih koncertov. Posebno rad se spominja pevskega nastopa ob razvitju sokolskega prapora — že kar zgodovina!

O težavah jubilent sploh nerad govori. Pravi, da so vedno bile, so in bodo, pa tudi, da jih je človek zmeraj premagoval, jih premaguje in jih še bo premagoval. Pri petju je kaj različno, so bogata leta in tem sledijo lahko prav sušna. V enem takem sušnem razdobju je hodil Janez Hodnik, to pa že čez 70 let star, na vaje in nastope v Gor. Logatec, ker je pač želel peti. (Ali ne? — še koliko takih!!!)

Do pevovodstva ni imel nikoli posebnih želja. Od slovenskih pevskih ansamblov najraje posluša Slovenski oktet.

In če ga vprašate, katera pesem mu je najbolj všeč, se mu oči kar zaiskrijo, ustnice razpotegnejo v dobrosrčen nasmeh: »Vse pesmi so lepe! Čakaj, tista Prelovčeva 'Nageljni rdeči', da tista, hmm...!« Misli ni dokončal, pa saj ni bilo treba.

Pa vprašajte ga, koliko let bi še rad živel!

»O letih ne govorim. Rad bi še pel!«

Ob visokem jubileju se ga je s čestitkami spomnilo pevsko društvo iz Gor. in Dol. Logatca, Logaški oktet; za njegovo uspešno pevsko pot pa mu je Zveza kulturno prosvetnih organizacij Slovenije podelila ZLATO GALLUSOVO ODLIČJE.

m/š

Smučarji — alpinci so nared

Smučarski klub Logatec je začel s pripravami že 15. avgusta. Treningi potekajo dvakrat tedensko. Udeležba na treningih je povprečno 25 tekmovalcev.

Program za sezono 1972/73 je prilagojen trem ciljem:

1. množičnosti,
2. kvaliteti,
3. rekreaciji.

S kadrom, na novo pridobljenih 6 vaditeljev, bomo poudarili množičnost, s treningi na snegu v obliki utrjevanja osnovnih veščin smučanja in klubskimi tekmami ob nedeljah. Z akcijo množičnosti bomo pridobili tudi na kvaliteti v širšem smislu, kar seveda pogojuje boljšo kvaliteto.

Program kvalitetnih tekmovalj bo omejen na republiška, kategorizacijska, conska in občinska tekmovalja v lastni izvedbi in organizaciji drugih po koledarju smučarske zveze Slovenije.

Rekreacijsko področje bo obdelala sekcija turnega smučanja, ki je lani pridno delovala in našla svoje mesto med veterani in mladino iz Logatca.

Opozoriti moramo vse smučarje, da bo pred zimo organiziran sejem smučarske opreme, datum bo javljen naknadno.

S prostovoljnimi delom se na širokih njivah ureja smučišče, ki bo smučarjem v prijetno presenečenje.

SK Logatec

Spet nov asfalt

Ob koncu septembra in začetku oktobra letos je tudi del Gornjega Logatca prišel do asfaltne prevleke. Asfalt je tako v celoti prekril postajališče in dobršen del cestišča proti Gorenji vasi. Pričakujemo lahko, da bodo prišle sčasoma še ostale ceste v Gornjem Logatcu na vrsto za »modernizacijo«. Seveda, poleg skupnih sredstev bo treba tudi za naprej računati z individualno pripravljenostjo, da se tudi ta kraj čimprej dokoplje do siceršnjih prepotrebni komunalnih ureditev.

m/š

OBVESTILO

Obveščamo vse ljubitelje kegljaškega športa, da Občinski sindikalni svet Logatec namerava ustanoviti »Društvo kegljačev« občine Logatec.

Vsi, ki se zanimate za ta šport, se prijavite pisмено ali telefonično na telefon št. 74 281 pri ObSS Logatec do 15. decembra 1972.

ObSS Logatec

IN SKORAJ NISEM KRIV

Pravim ti pot
na izgubljeno pristavo,
ljubezen moja,
pravim ti
skrhano pogorje
v toplem hlebcu neba
in žalost luči,
ko pojema dan...

Oddaljitev si in ločitev
od stvari, ki jih ljubim, ljubezen moja!
V dolini najinih poljubov
rastejo strupene rože
in
nisem kriv za to...
In skoraj nisem kriv,
da gre kmetija
k vragu...

Amerika, njene dimenzije in posebnosti

Kot sem že nekoč pisal, sem si ogledal v Ameriki največjo tovarno oken na svetu »Andersen« iz Mineapolisa. To podjetje proizvaja letno 1.600.000 oken. Naše podjetje samo 100 tisoč. Njihov letni promet znaša 60 milijonov dolarjev, ozi-

roma 90 milijard S din. Celotna tovarna ima površino 124.000 m² (12,4 ha), zaposluje 12.500 delavcev, njihova produktivnost je 5 krat večja od naše in to merjeno po fizičnem obsegu ali pa po bruto prometu, ter imajo zato tudi 5 krat večji osebni dohodek kot pri nas. Tu je tudi ključ visokega standarda, ki ga ima ameriški delavec. Ta tovarna dnevno odpremi 11 vagonov oken. Letno porabijo 500 vagonov izolacijskega stekla in še 70 vagonov navadnega stekla. Podjetje proizvaja tudi plastificirana okna, na podoben sistem kot pri nas plastificiramo rolete. Imajo tri avtomatske linije za proizvodnjo teh oken. Dnevno porabijo 1 vagon plastike.

Za proizvodnjo oken uporabljajo pretežno bor. Oni ga imenujejo »ponderosa bor«. Ta bor se lahko obdeluje in je drugačne kvalitete, kot smo ga že dobili iz Amerike za proizvodnjo izvoznih oken. Les dobijo že v prizmah in paketih, ki so oviti v povoščen papir. Razrez lesa je v celoti avtomatiziran ter elektronsko voden. Tudi strojna obdelava je v celoti mehansirana. Ko je okno polakirano, zastekleno, se še avtomatsko spakira v kartone in zloži v posamezne pakete, katere viličar nato odnese v skladišče. Pri tem je potrebno povedati, da so ameriška okna dosti bolj enostavna od naših, pa tudi dimenzije so bolj enotne, kar omogoča organizirano proizvodnjo.

Skladišč nimajo veliko, ker je njihov glavni kupec trgovina. Te trgovine so specializirane za prodajo oken. Takega sistema v Evropi ne poznamo. Tovarne same nimajo lastne prodajne mreže.

* * *

Posebnost Amerike je tudi njihova odprtost. Pokažejo vse in nimajo skrivnosti. Ko sem obiskal našega znanega kupca g. Friedmanna — Diette Haing Pont, mi je pokazal vse svoje tovarne. Omogočil mi je tudi ogled containerskega terminala v luki Nor Folk in pa ogled vojaške luke in NASA centra, kjer šolajo in delajo poizkuse za vesoljske polete. Ta ogled mi je bil omogočen, ker je g. Friedmann rezervni oficir ameriške mornarice in ima kot tak prost vstop na to področje. Pri nas v Evropi kaj takega ni mogoče, kaj še za poslovnega sodelavca.

Amerika ima velike dimenzije in posebnosti v vseh pogle-

dih, toda še vedno je lepše tu pri nas. Kajti pri njih je mnogokrat človek samo številka. Ta številka pa je za marsikaterega človeka usodna.

VELIKI VOZ

Pri spoznavanju narave so se učili o zvezdah. Omenili so tudi ozvezdje Veliki voz. Janez je mlajšemu bratu Jožku, ki se je rad vozil z vozičkom, hotel vse razložiti. Mali ga ni razumel in ga zato vprašal:

»Ali me boš vozil z velikim vozom?«

Igor Resnik, 4. a

član literarnega krožka
Osnovne šole Dol. Logatec

MRAZ

Prišel sem v očetovo sobo, kjer je bilo dokaj hladno. Tako me je zeblo, da sem imel trda kolena, komolca in zobe. Oče se je zbal, da bi zmrznil in me poslal v kuhinjo.

Igor Resnik, 4. a

član literarnega krožka
Osnovne šole Dol. Logatec

Filmski program

11.—12. XI. angleški barvni vojaški film ŠTIRJE KOMANDOSI ZA ŠVEDSKO

15. XI. ameriška barvna drama ČRNI ŠERIF

17.—19. XI. ameriška barvna vohunka BODALO

18.—19. XI. ameriški barvni avanturistični film OKRADI SVOJEGA BLIŽNJEGA

22. XI. italijanski avanturistični IZKUŠNJE MLADEGA CASANOVE

24.—26. XI. amer.-it. barvni vojaški film MOSTIŠČE

25.—26. XI. angleška barvna drama NEZNOSNA LETA

28. XI. slovenska barvna drama MAŠKARADA

29. XI. ameriška barvna kriminalka VEČER NASLEDNJEGA DNE.

Nagradna križanka

Rešitve oddajte v KSS do 28. novembra 1972.
Prva nagrada 30, druga 20 in tretja 10 din.

			PETER VELIKI	VRSTA HROŠČA	HERCE- GOVEC	MOČAN SIJ	ZAGREB- RAFINE- RIJA	HIDRO- CENTR.	KISIK	NAVPIČ- NICA		POVRNJE NEC	UMET- NOST (LAT.)	ČLAN KOALICIJE	STARO IME ZA JADRAN
												ŠTAJER. REKA			
										ENDRODEN KLICA					
SESTAVIL GOJJA	PRIPET- LJAJ	TESTA- MENT	VISOK HRIB AT. PEČ								KDOR KREVSJA				
Ž.IME					UŽIVALEC MAMIL	GARDNER	OČE (LAT.) PREIZKUS ZNANJA						LIVNO		
NAREJEN IZ OPEKE								MAJHNO OKNO					SOSED. ČRKI RAZL. SAMOGL.		
NEKDANJA PORT. KOLONIJA				RIM. POZDRAV					LAT. VEZNIK	KRAJŠA STRANIČA TRIKOTNIK					
RIM. PODZEM- LJE				PLEMENA VEZNIK						MOZO LJAVOST				SAMOGL. M.IME	
RAHLA SPDŽITEV						SLOV. TEDNIK EKSPL. TELESA				LETNE OL. IGRE HUDE SANJE			VEZNIK NASKOK		
GOŠPO- DAR							MAJHEN RT	KRINKA UP						HRV. SKLAD. (KRSTO)	
OZIR. ZAJMEK				SPOKOJNO JAP. DENAR							21. ČRKA		TUL TUJE M.IME		
	ARAB- SKI ZREBEC	100 m ²	DRAGA ŠHOLA										M.IME BARIJ		
VEKDAVJE LET. PODJETJE			VERSILOV RP								VINSKI VRČ				
PRESTOLI						ČASOP. AČENC.				JAPONSKI PREMIER					

Naši fantje so na T'rolsko vandrali

Zaspani Maček

Vse je kazalo, da je noč pred sindikalnim izletom v Avstrijo in Italijo Janeza Mačka močno utrudila. Pravimo utrudila. Tako je Janez kmalu za vrhniškimi ovinki zaspal, pa se le tu pa tam na Slovenskem podramil, verjetno zaradi »turističnih« cest. Posebno ubito je spal na gladkih korozskih cestah, vse dokler se ni avtobus stresel, ko je bil pripeljal na razorani obvoz; tod so namreč gradili Avstrijci nov most. Janez je skušal vzbuditi občutek, da ne spi, ampak da navdušeno sledi potovanju, pa suho zaspano potegne:

»Hmm, kdaj bodo vendar zgradili ta most?«

»Verjetno preden se boš ti zbudil!« mu odvrne porogljivo Tivan.

Sveti Tizian

Ko smo se v nedeljo vračali iz Cortine, smo se ustavili v prijetnem gorskem letovišču Pieve di Cadore. Tu nas je simpatično zgovorna voditeljica opozarjala na ogleda vredno cerkev, v kateri da je tudi slika znamenitega italijanskega slikarja Tiziana. In vsi, no ja, mislim, da vsi (ne bi rad bil komu krivičen itd.), smo si

ogledali cerkev in, žal, to pot zgolj reprodukcijo znamenitega mojstra. Seveda, v cerkvi je bilo, po italijanski navadi, pod stranskimi oltarji videti več grobov z relikvijami.

Ko je kmalu nato avtobus odpeljal, je vzdihnila priletna mam'ca:

»Hvala bogu, da smo obiskali svetega Tiziana!«

REZERVNI DELI

Italija, ne da bi delal turistično reklamo, še vedno slovi po dobrem in poceni vinu. In da o polnem avtobusu »kranjcev« v Italiji niti ne govorimo!!! Kjante,

kjantice, litrske, dvolitrske itn. vsega tega se je veliko nabralo, šlo iz rok v roke in se niti ne v pretresljivo zamudnem času praznilo. Prazna vsebina je nato romala na policjo za zadnjimi sedeži v avtobusu.

Dospemo na našo carino. Brkati carinik se je židane volje sprehodil po avtobusu. Prišel je do zadnjih sedežev in kar obstekle ob pogledu na grobljo praznih steklenic.

»Kaj pa je to?« vpraša začuden carinik.

Simšič, ki mu je bil tedaj najbolj pri roki, se je odrezal: »Tovarš carinik, to so pa rezervni deli.«